18. תרומה. שולחנו של אדם (שמות קנג/ב-קנד/א)

פתח רבי ייסא ואמר: (כה 23): וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים וגו'.

1. **<u>שולחן הפנים: מקור ברכה לכל שולחנות העולם.</u>**

שלחן דא איהו קיימא לגו במשכנא שולחן זה עומד בתוך חלל המשכן, **וברכתא דלעילא שריא עליה** וברכה עליונה שורה עליו, **ומניה נפיק מזונא לכל עלמא** וממנו יוצא המזון לכל העולם.

2. **<u>אין הברכה שורה במקום ריקן</u>**

ושלחן דא לא אצטריך למהוי בריקניא אפילו רגעא חדא ושולחן זה (שולחן הפנים) אין ראוי שיהיה ריקן אפילו רגע אחד. **אלא למהוי עליה מזונא** אלא שיהיה (תמיד) עליו מזון, **דהא ברכתא לא אשתכח על אתר ריקניא** כי הברכה אינה שורה במקום ריקן[1]. **ובגין כך, אצטריך למהוי עליה נהמא תדיר** ולפיכך חייב שיהיה עליו לחם תמיד. **דלהוי תדיר ברכתא עלאה משתכחא ביה** כדי שתשרה עליו תמיד הברכה העליונה. **ומגו ההוא שלחן, נפקי ברכאן ומזוני לכל שאר פתורי דעלמא** ומשולחן זה נמשכים הברכה והמזון לכל שולחנות העולם, **דאתברכאן בגיניה,** כי הם מתברכים מכוחו[2].

3. **<u>יש שולחן ויש שולחן</u>**

שלחן דכל בר נש אצטריך למהוי הכי קמיה כך צריך להיות שולחנו של אדם לפניו **בשעתא דקא מברך ליה לקב"ה** בשעה שמברך את הקב"ה, **בגין דתשרי עליה ברכתא מלעילא** כדי שתשרה עליו ברכה מלמעלה, **ולא יתחזי בריקניא** ולא יהיה נראה ריק, **דהא ברכאן דלעילא לא שריין באתר ריקניא** כי הברכות עליונות אינן שורות במקום ריק, **דכתיב (מ"ב ד 2):** [וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע מָה אֶעֱשֶׂה לָּךְ] **הַגִּידִי לִי מַה יֶּשׁ לָךְ בַּבָּיִת והא אוקמוה חברייתא**, כך פרשו חכמים[3].

שלחן דלא אתמר עליה מלי דאורייתא שולחן שלא אמרו עליו דברי תורה, **עליה כתיב (ישעי' כח 8): כִּי כָּל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צֹאָה בְּלִי מָקוֹם[4]. ואסור לברכא על ההוא שלחן** ואסור לברך (ברכת המזון) על שולחן זה (אלא אם כן אמרו דברי תורה), **מ"ט** מדוע? **בגין דאית שלחן ואית שלחן** כי יש שולחן ויש שולחן: **שלחן איהו דקא מסדרא קמיה דקב"ה לעילא** יש שולחן ערוך למעלה לפני הקב"ה, **ואיהו קיימא תדיר לסדרא ביה פתגמי אורייתא**, (זהו שולחן) הניצב ומתקיימים עליו דברי תורה באופן קבוע. **ולאכללא ביה אתוון דמלי דאורייתא** ומכניס בו אותיות דברי התורה **ואינון אתוון דמלי אורייתא אתכלילן ביה בההוא שלחן** ואותן אותיות דברי התורה משולבות בשולחן **ואיהו לקיט לון לגביה** והוא (השולחן) מלקט אותם אליו, **וכליל כלהו בגויה ובהו אשתלים** ומושך אותן בתוכו, ובהם (השולחן) נשלם, **וחדי, ואית ליה חדוה** ושמח, ויש לו שמחה, **ועל שלחן דא**

---

[1] (מס' ברכות מ/א): מלא מחזיק, ריקן אינו מחזיק.

[2] שמות כה 30: וְנָתַתָּ עַל הַשֻּׁלְחָן לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד. (מס' מגילה כא/א): שלא יהא שולחן בלא לחם.

[3] שו"ע או"ח סי' קפ ס"א: אין להסיר המפה והלחם עד אחר ברכת המזון. משנה ברורה ס"ק א: ... הברכה אינה שורה על דבר ריק אלא כשיש שם דבר כענין פך שמן של אלישע.

[4] אבות ג, ג: רבי שמעון אומר: שלשה שאכלו על שלחן אחד, ולא אמרו עליו דברי תורה, כאילו אכלו מזבחי מתים שנאמר כִּי כָּל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צֹאָה בְּלִי מָקוֹם.

כתיב ועל השולחן הזה כתוב, **(יחזקאל מא 22): וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. לִפְנֵי ה', ולא מלפני ה'** (עניין ריחוק ובריחה).

שלחן אחרא אית דלא אית ביה חולקא דאורייתא ישנו שולחן אחר שהתורה אינה חלק בו, **ולית ליה חולקא בקדושה דאורייתא** ואין בו חלק בקדושת התורה, **וההוא שלחן אקרי** אותו שולחן נקרא **קִיא צֹאָה ודא איהו** וזה יהיה **בְּלִי מָקוֹם, דלית ליה חולקא בסטרא דקדושה כלום** שאין בו חלק של קדושה, **בגין כך, שלחן דלא אתמר עליה מלי דאורייתא** לכן, שולחן שלא אמרו עליו דברי תורה **איהו שלחן דקיא צואה**[5] הוא שולחן של קִיא צֹאָה, **איהו שלחן דטעוא אחרא** זה שולחן של טעות אחרת (אלוהים אחרים), **לית בההוא שלחן חולקא ברזא דאלהא עלאה,** אין לאותו שולחן חלק בסוד האל העליון.

לעומת זאת, **שלחן דמלי אורייתא אתמרו עליה** שולחן שנאמרו עליו דברי תורה, **קב"ה נטיל ההוא שלחן ושוי ליה לחולקיה** הקב"ה לוקח את השולחן הזה ומעמידו בחלקו.

4. <u>דברי תורה הנאמרים על שולחנו של אדם מונחים לפני הקב"ה.</u>

ולא עוד אלא סורי"א, רב ממנא, נטיל כל אינון מלין שר הממונה, לוקח את כל אותם הדברים, **ושוי דיוקנא דההוא שלחן קמיה קב"ה** ושם צורתו של השולחן הזה לפני הקב"ה. **וכל אינון מלין דאורייתא דאתמרו עליה** וכל אלו דברי תורה שנאמרו עליו, **סלקין על ההוא פתורא** עולים על השולחן הזה, **ואתעטר (ס"א ואתעתד) קמי מלכא קדישא** ומתקשטים בכתר **משמע דכתיב: זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' דאתעטר קמי קב"ה,** ומתקשטים בכתר לפני הקב"ה.

שלחן דבר נש קיימא לדכאה ליה לבר נש מכל חובוי שולחנו של אדם קיים כדי לטהרו מכל חטא[6].

---

[5] 'שולחן' אותיות 'לנחש' (מהרח"ו)

[6] (מס' מנחות צז/א): בזמן שבית המקדש קיים - מזבח מכפר על אדם, ועכשיו שאין בית המקדש קיים - שולחנו של אדם מכפר עליו. בזמן שבית המקדש קיים - מזבח מכפר על אדם, ועכשיו שאין בית המקדש קיים - שולחנו של אדם מכפר עליו.